אין ְקרבנו בדלִות תאמר במצורע שקרבנו

בדלות אמר ליה רבא בר משרשיא לרבא האי תנא מעיקרא אמר ללמדו ממצורע אי

אפשר שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו

והדר אמר נילף מדינא ומדינא נמי לא יליף

אמר ליה ההוא אליבא דרבנן הא אליבא

דר' אליעזר ¢דתנן *ואינו חייב עד שילקטנו בתער ר' אליעזר אומר אפילו ליקטו במלקט

וברהיטני חייב מאי טעמייהו דרבנן ידתניא

יזקנו מה ת"ל לפי שנאמר יופאת וקנם לא

יגלחו יכול אפילו מצורע כן ית"ל זקנו ומנלן דבתער יִדתניא ופאת זקנם לא יגלחו יכול

אפילו גילחו במספרים יהא חייב ת"ל נולא

יתשחית יכול ליקטו במלקט וברהיטני יהא

חייב ת"ל ופאת זקנם לא יגלחו הא כיצד

יאיזהו גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה

תער 9ממאי דילמא לעולם אפילו ליקטו

במלקט וברהיטני נמי מצוה קעביד והא

קאתי לאשמועינן דאפילו בתער לא מיחייב

עליה אמרי אי ס"ד כי עביד נמי במלקט וברהיטני שפיר דמי לישתוק קרא מיניה

ואנא אמינא ומה גבי נזיר דאיסורא קא

עביד אפ"ה מחייב הכא דמצוה לא כל שכן

לקמן נח:, ד) [ויקרא יד],

תורה אור השלם

ו. וְהַיָּה בַּיּוֹם הַשָּׁבִיעִי יְגַלְּח

את כל שערו את ראשו

יָאֶת דְּכֶּל שְּׁצֶּרוּ אֶּוֹנוּ אִפּׁוּ וְאֶת דְּלֶנוֹ וְאֵת גַּבּּת עֵינְיוּ וְאֶת כָּל שְׁעָרוֹ יְגַלֵּח וְכִבֶּס

אֶת בְּגֶּדְיוּ וְרְחַץ אֶת בְּשְׁרוּ בַּמִּיִם וְטְהַר: ויקרא יד ט 2. לא יִקְרְחוּ קְרְחַה

בְּרֹאשָׁם וּפְאַת זְקָנָם לא יְגַלַחוּ וּבִבְשָּׂרָם לא יִשְׂרְטוּ יְגַלַחוּ וּבִבְשָּׂרָם לא יִשְׂרְטוּ

3. לא תקפו פאת ראשכם

נוסחת הריב"ן

כו' כדפריכנא רבי אליעזר היא

ם כדפריכננו דבי מניעור הימ דגמיר לה מנזיר כדלקמן: ב] להקפת ראש: ג] ומהו:

דן ואמרינן אי ס"ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' יהא חייב ת"ל ולא

תשחית פאת זקנך יכול ליקטו: (ב) רש"י ד"ה א"ל ההיא וכו' מוקט ופאת זקנך

כדמסיק וכו' לא אפשר למילף משום דאית וכו' דרכי אליעור היא דגמיר:

(ג) ד"ה דתניא וכו׳ והלא כל שערו כתיב וזקנו בכלל כל

שערו במשמע אלא לפי:

(ד) ד"ה ומנלן וכו' ופאת זקנס לא יגלחו יכול

אפילו במספרים ת"ל גני

ישראל וכו׳ הוי אומר בתער

אישתרי גבי מלורע דמותה אישתרי גבי מלורע דמותה

הוא בו והיינו מער משמע לו

וכו׳ אלא בתער הס״ד ואח״כ מ״ה ממאי דלמא:

גליון הש"ם

גמ' ממאי דלמא כו' במלקט ורחיטני. תמוה לי

הא עתה דקיימינן לרבנן דמלקט ורהיטני אינו דרך

גילוח דמהאי טעמא אינו חייב

אלא ההחפה. ממילא במצורע לנמי ההתקפים מומיכו במלקט דכתיב וגלח אינו במלקט ורהיטני וכמ"ש תוס' להדיא

ריש שבועות דף ב' ע"ב והוה

וההוא נילום וכו׳

ה] בהקפה כדבסמוך והאי ד בעי לאתויי מדינא ולא אכ

ויקרא כא ה

שַּׁרָטֵת:

עין משפם גר מצוה

בה א מיי' פי"ב מהל' ע"ו הל' ו ז סמג לאוין נח טוש"ע י"ד סי׳ קפא סעיף ג: גו ב מיי׳ פי"א מהל׳ טומאת לרעת הל' א סמג עשין : כלו

בו ג ד מיי׳ פי״ב מהל׳ ע״ו הלכה ז סמג לאוין נח טוש"ע י"ד סי' קפא סעיף י:

הגהות התוספות

1. ל"ל דהיינו מזקנו דבסמוך. וחיבת נזיר נמחק. 2. בס"ח לייתי. 3. ל"ל בא למילף. 4. ל"ל במיר מלורע והס"ד. ואח"כ מה"ד והא רבי אליעזר. רבי מליעזר לא ידע כוי. כל"ל וחיבת מ"מ נמחק. 5. ל"ל כלומר אכחי. 6. ל"ל בין בישראל בין בכהנים. 7. תיבות מקרא קמא בכהנים. 7. תיבות מקרא קמא נמחק. 8. צ"ל ומנלן דבתער. 9. ג"ל במלורע כהן, ובקידושין כו'. וחיבות אי נמי נמחק. 10. (דף לה:). 11. ג"ל דאע"ג שהוא. 12. ג"ל אמרי דמפ״ג שהוח. 11. כ״ל מתרי וכי כלומר. 13. כ״ל אחי לאשמעינן דוקוק. 14. כ״ל ועשה דקדושים. 15. חיבת ולעולם נמחק וכ״ל ואפ״ה. 16. כ״ל מצות חגלחת המקרא. וע"ע הגהת הב"ר וע"ע הגמו הכי. 18. ל"ל 17. ר"ת דמשום הכי. 18. ל"ל לא. 19. בס"א בתגלחת.

מוסף רש"י

זקנו מה ת"ל. והלא שער זקנו בכלל כל שערו הוא (לקמן נה). ופאת זקנם. בכהנים כתיב (יבמות ה.). ת"ל זקנו. לרבות זקן כהן מלורע, דאתי עשה ודחי לא תעשה (שם) לקאתי עשה דתלורע וגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו, וקא דחי עשה ול"ת דכהן, ל"ת ופאת זקנם לא יגלחו, עשה קדושים יהיו לאלהיהם (לקמן ות). ופאת זקנם לא יגלחו. נובי כהנים כתיב, ולא חשחית את פאת זקנך בישראל כתיב, וילפינן להו בגזירה שוה האי מהאי דפאה פאה. והכי דפאה פאה, אמרינן בהדיא בפ"ק דקדושין ולה:) ג"ש דפאה פאה להכי הוא דאתא דתניא לא יגלחו הוא דאתא דתניא לא יגלחו כו' (מכות כא.). ת"ל ולא ומספרים אינן היידו. מספרים אינן משחיתים שאין חותכין שיער בלד עיתר רחייד תשמיתים שמין מותוכן שיעו בלד עיקר כתער (שם). במלקט. פליינ״א של מלחלחי בבריקט: פנייני טכנ ממומרי תרבות שמחליקין בה את תיק הסייף, וברהיטני. פליינ״א של עושי תריסין (קדושין לה:). ת"ל ופאת זקנם לא יגלחו. האמור בכהנים, ואין דרך גילוח בכך, ואמיא ג"ש ליתן האמור של כהנים בישראל ושל ישראל בכהנים משחי ישראל בכהנים (שם). גילוח שיש בו השחתה. דרך לגלח בו ומשחית והיינו מער, אבל רהיטני משחית ואין דרך לגלח בו ומספרים מגלחין ואין משחיתים (מכות כא.).

פי' הרא"ש

תורים או בני יונה: תנא ומרים או בני יונה: ועגא [מעיקרא] אמר ללמדו ממצורע אי אפשר. אלמא מקמי דפשיטא ליה דנזיר בעי תער פשיטא ליה במציריי מקמי ופשיטא ליה במצורע תער פשיטא ליה במצורע ובעי למילף נזיר ממצורע: והדר אמר נילף מדינא מצורע מנזיר ובדינא גופה לא קיים ליה אליבא דרבנן: ברייתא

מער ממגלחם פי דמצורע מקמי דידעינן ליה במיר דקאמר בברייתא דלעיל ללמדו ממצורע אי אפשר כו׳ אלמא במצורע פשיטא להו דלעיל דפשיטא ליה תער במצורע רבנז היא וכדמפרש ואזיל. והא דבעי למילף הכא מצורע מנזיר ולא קם ליה דינא ר"א היא יר רו כש שא יותנו בעמות בין והיא וכו שנים והאיר האירה ביל עליך והנא מנהי כניה האיק אך היה האיר היה דתנן ואינו הייב עד שילקטנו בתער. גבי השחתת פאת זקן מיתניא במכחו: במלקט כלי אומנות שקורים פלייאנה שמחליקוץ בהם התריסין: מ"ט דרבנן בהא כלומר אכתי מנא ידעי׳ דלרבנן גילוח מצורע בתער: דתניא זקנו מה ת"ל. דבמצורע כתיב

אין קרבנו בדדות. אלא קרבן קבוע בין עניים בין עשירים: מאמר במצורע. שאם עני הוא מביא נפורים וא"ל גם לא נחמיר עליו להטעינו תער ואין להקשות לפי מה שמסקינן דיליף מלורע מקרא אחרינא שלא בנזיר בן דהיינו בנזירו דבסמוך ולייחיי נזיר במה

יוהצד דאיכא למיפרך שכן אינו בשאלה או שכן שכל גופו טעון תגלחת: והאי תנא מעיקרא. בברייתה דלעיל קאמר ללמדו ממצורע

אי אפשר כו׳ אלמא דקים ליה למנא ומערן במצורע בלא נזיר שהרי בא³ מיר ממצורע ובהך ברייתא בעי למילף מלורע דבעי תער מדינא דנזיר ולוים אלמא מצורע גופיה לא יליף אלא מנזיר ומדינא נמי לא ר]אֿייתי [דקאמר] מה להצד כו׳ וסוף לומדו מראשו דכתיב בנזיר ומ"מ רבי אליעזר לא ידע תער במצורע אלא ממזיר כדמפרש והולך: דתנן בפרק בתרא דמכות (דף כ.) אינו חייב כו' לגבי פיאות דוקן תניא דאין חייבין בהשחתת פחת זקן בין כהנים בין ישראלים עד שיטלנו בתער ור״א אמר אפי׳ ליקטו במלקט ורהיטני מיחייב: רכואר מעמייהו דרבגן. כלומר פ מהיכא נפקא לן דפשיטא

להו דמצורע בתער אפילו בלא נזיר כדק"ל: דתניא זקנו מה ת"ל. במצורע כתיב והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו וכו' והלא בכלל כל שערו הוא ולמה פרט זקנו לפי שנא' גבי כהנים ופאת זקנם לא יגלחו יכול אף מצורע כלומר כהן והוא מצורע כן שלא יכול לגלח זקנו

והא דכתיב וגלח את כל שערו ע"כ לבר מזקנו א"נ בנמרט זקנו

דכהנים ת"ל זהנו מיותר שנכתב במצורע לאשמועינו הן עשה דוהנו ודחי לאו דלא יגלחו בכהנים ועשה דקדושים יהיו ואע"פ שאין עשה דוחה לא תעשה ועשה בעלמא הכא דחי כדאמר בריש יבמות (דף ה.) דהאי לאו ועשה שאינו שוה [בכל] הוא דהשחתת זקן אינו בנשים כדאמר פ"ק דקדושין (דף לה:) וא"ת ודלמא אתי למישרי לאו גרידא דלא תשחית פאת זקנך וי"ל ין (דמשער) דאיכא למימר קרא סתמא כתיב בה בישראל ככהנים? ועי"ל והוא העיקר דע"כ לרבנן ללאו גרידא דישראל לא אינטריך קרא דנפקא להו מראשו מקרא קמאד דדחי עשה דמצורע לאו דהקפה דסבירא להו דהקפת כל הראש שמה הקפה כדאיתא בסמוך א"כ זקנו לא אינטריך קרא אלא לכהנים ולאשמועינן דעשה דמצורע דחי לאו ועשה דהשחחת זקן הכהנים (גרידא) ומדאחת קרא דזקנו למישרי לו לאו דהשחחת זקן והשחחת זקן

שאין עשה דגילוח דוחה לאו דהשחחת זקן הכהנים ועשה דקדושים

דאפי׳ גילחו בתער לא מיחייב עליה משום פאת זקנם לא יגלחו: דו מ"ד דכי ליקטו במלקט וברהיטני שפיר דמי. ומלוה קעביד לישתוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו במלקט וברהיטני שפיר דמי דמייתינן לה מדינא: ומה גבי נויר דחיסורא **קעביד.** כי מגלח בתער בתוך ימי וזירות: **אפילו הכי מיחייב.** כי ליקטן במלקט וברהיטני כדאמרינן לעיל [ע״א] לרבות כל המעבירין: הכח. דכי מגלח מצוה קעביד כדכמיב [ויקרא יד] וגילח את כל שערו: לח כל שכן. שבכל דבר מותר לגלח ואפילו בתער:

ליה גבי מצורע דמותר הוא בו היינו תער: אן מאי משמע לן מהכא

האי הנא מעיקרא אמר ללמוד נויר ממלורע אי אפשר שאין דנין כו'. אלמא דפשיטא ליה מילתא דמצורע הוי בתער: והדר אמר

ניליף מדינא. מנזיר ומלוים בהלד השוה שבהן ומדינא נמי לא מלי

למילף משום דאית בה פירכא דרבא מברנים שכן אין קרבנו בדלות

תאמר במצורע שכן קרבנו בדלות בעולה ויורד דכתיב ביה ואם דל הואדי: א"ל ההיא. דקתני דללמדו

ממצורע אי אפשר דמשמע דפשיטא

ליה דמלורע הוי בתער אליבא דרבנן

היא דגמרי לה מזקנו אופאת (ב)

כדמסיק. והאי דקא בעי מדינא לא

אפשר משום דאית ביה למפרך

כדפריכנא אליבא דר' אליעזר דגמיר

לה מנזיר דלקמן: דמנן. במסכת

מכות: ואינו חייב. על הקפת הרחש

עד שילקטנו בתער: ר' אליעזר אומר

אפי׳ במלקט וברהיטני: ואמרינן מ״ט

דרבנן. דלא מחייבי בהקפה אלא

בתער: דתנית וקנו. החמור לגבי

מצורע מה ת"ל והלא כל שערו (ג)

במשמע חקנו בכלל שערו אלא לפי

שנאמר לגבי כהנים ופאת זקנם לא

יגלחו יכול אפי׳ כהן מצורע המתגלח

לא יגלח פאת זקנו ת"ל וגילח זקנו:

ומנלן. דהך גילוח בתער קחי דתניח

ופחת זקנס (ד): ת"ל. גבי ישרחל

לה תשחית פחת זקנך חי לה תשחית

יכול ליקטו בו במלקט וברהיטני יהא

חייב ת"ל ופחת זקנם לח יגלחו הח

כילד גילוח שיש בו השחתה דיבר

הכתוב ואיזו הוי אומר בתער בו מהו

גילוח דקאסר ליה רחמנא גבי הקפת

הרחש והשחתת פחת זקן וחישתרי

במלקט וברהיטני שפיר דמי והאי דקתני זקנו מה ת"ל דאתא לאשמועי"

דמלורע לא הוי אלא בתער דלמא לעולם אימא לך דאפי' ליקטו

לא מחייב אלא בחער מכלל דמצורע חגלחתו אינו אלא בחער דאם לא כן זקנו למה לי: דבתעד". כלומר חיוב השחתת זקן מנא להו לרבנן דלא הוי אלא בחער דמינה ילפינן חער למצורע: דתביא ופאת זקגם דא יגדחו. בכהנים לתיב: יכול אפי׳ במספרים יהא חייב ח״ל ולא משחית פאת זקנך. בישראל כתיב ובמספרים ליכא השחתה שאינו נוטל השער מעיקרו ושרשו: 💘 לא תשחית יכוד אפי' במדקש ורהישני יהא חייב. שאף הם משחיתים השער מעיקרו: ח"ל ופאת זקנם לא יגלחו. והם אינם קרויים גילוח שאינם רגילים לגלח בהם: הא ביצד גידוח שיש בו השחתה חוי אומר זה תער. והאי שרא רחמנא במצורע יו אי° נמי בקידושין"י גמרינן פאה פאה כהנים מישראלים. ופריך ממאי דחגלחת מצורע ליכא אלא בחער דילמא אפי׳ במלקט ורהיטני קיים המצורע מצוח גילוח וקרא דוקנו אחא לאשמועינן דאם בא לגלח [בחער] הרשוח בידו שהואיי [מוזהר] עליו בעלמא בפאה דאקן הכא שרי אלא מיחייב. ומשני אמרי≥י כלומר ∫על כרחך] זקנו דכתיב ה] דזקוק≈י לגלח ולעשות בתער ולא בדבר אחר דאי ס"ד כי עביד נמי במלקט ורהיטני שפיר דמי לשחוק קרא מיניה דאם בא [למימר] שהרשות בידו לגלח בחער פאת זקנו להא לא בעי קרא דוקנו דרשות ידעינן מק"ו: ה"ג ומה נזיר כו' הוה מלי למפרך דכהן מצורע לא אחי שכן ריבה הכחוב [בהן] מצות ימירות

ליה למיפרך דלמא מגלח במספרים נמי מצוה קעביד :ש"לו הגהות מהר"ב

רנשבורנ אן רש"י ד״ה ממחי משמע לן מהכא וכו' כל"ל: ב] תוד"ה אין וכו' שלא בנזיר דהיינו בנזיר. מיבת בנזיר נמחק ונ"ב מזקנו או מנזיר. א"מ: ג] בא"ד ולייתי נזיר נמה הלד. תיבת הלד נמחק יי"ר חלינו ועיין א"מ: מלינו ועיין א"מ: "ה והאי וכו' ומדינא נמי לא איימי. מיבת איימי נמחק ונ"ב אתיא: ה] ר"ה ומאי וכו׳ ת״ל זקנו מיותר שנכתב במצורע לאשמועינן דאתי

באיד הקום כניינ. ז] באיד לרבנן ואיים וכוי דלא חשמית פאחת לרבנן ואיים וכוי דלא חשמית פאח זקנך ויייל דמשער. מיבת דמשער נמחק. ונייב דמיסתברא דאיכא למימר קרא סתמא כמיב בין בישראל בין בכהטים כלייל: ז] ד"ה הא כילד וכוי והאי שרא רחמנא במצורע איינ בקדושין. חיבות אי נמי בקדושין נמחק. ונייב כהן נמי דבקדושין. איימ: ח] בא"ד ומשני אמרי כלומר על כרחך זקט דכתיב בא כליל: ב"] בא"ד האפיה מגלחת וכוי דמי לאו דהקפה מצורע כלייל: י"] ד"ה דמצוה וכר׳ פריך שפיר ומה למיר וכר׳ פצ"ל: ב] בא"ד והא הך סוגיא לרצגן והרי. תיצמ והרי נמחק ונ"צ היכי מוכח דלרצגן פשיטא להו מער בחגלחת כצ"ל:

וגילח את כל שערו ואת זקנו וכיון דכתיב כל שערו למה הוצרך ליפרוט זקנו. לפי שנאמר ופאת זקנם לא יגלחו גבי כהנים יכול אף כהן מצורע כן לא יגלח זקנו ת"ל זקנו דאתי עשה דמצורע ורחה לא יגלחו ועשה דקדושים תהיו. ואע"ג דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה בעלמא הכא דחי כדאמר בריש יבמות דשאני הכא דהוי לא תעשה ועשה שאינו שוה בכל דהשחתת יות או איר בנשים. ומדאיבטרך זקנו לומר דדותה לא היד השתת של לא בתער מכלל דגלות מצורע נמי אינו אלא בתער: ומנ"ל דבתער חייב בפאת זקן לרבנן: ח"ל לא תשחית פאת זקנד. גבי ישראל כתיב וילפינן כהנים וישראל מהדדי מבספרים לא מקרי השחתה דאין השער ניטל מעיקרו: יכול אף במלקט וברהיטני שמשחיתין הזקן מעיקרו וח"ל לא יגלחו והאי לא מקרי גילות. ודילמא אפילו לקטו במלקט ורהיטני מצוה קא עביד ומקיים מצות תגלחת מצורע. ווקנו אתא לאשפועינן שאפי׳ בתער שהוא מווהר בעלמא משום השחתת זקן: א"כ לשתוק קרא מיניה ואנא אמינא ומה לאשמועינן שאפי׳ בתער שהוא מווהר בעלמא משום השחתת זקן במצורע לא מיחייב עליה. אמאי אי ס"ד אי עביד במלקט ורהיטני שפיר דמי וקרא לא אתי אלא למימר דדחי תגלחת מצורע איסור השחתת זקן: א"כ לשתוק קרא מיניה ואנא אמינא ומה נזיר במידי האפי נזיר טהור חוטא כדמפרש פ"ק דנדרים כנדרי רשעים נדר בנזיר. וי"מ דמנזיר טמא יליף שגם תגלחתו בתער דלקמן בשמעתין ותגלחתו בא ע"י איסור ואפ"ה מיחייב לגלח ראשו בתער ודחי לאו דהקפה דסבירא לן השתא הקפת כל הראש שמה הקפה: הכא דמצוה קא עביד שאין שום איסור בתגלחת מצורע לא כל שכן. שתגלחת מצורע תדחה לאו דהשחתת זקן ואע״ג דגבי נויר א״א כלא דחייה ובמצורע אפשר לא משמע ליה לפלוגי:

וכה״ג פריך בכל דוכתי ולכך לא לידחי עשה דמצורע לאו דכהנים ועוד מה לנזיר שכן לאו גרידא דדחי לאו דהקפה תאמר בכהנים דאיכא לאו

ועשה לאו דהשחחת זקן ועשה ולכ"נ דעיקר אפירכא אחרונה סמיך דפריך מרשב"ל: ה"ג ומה נזיר דאיסורא קעביד. ואפילו נזיר טהור

חוטא קלת כדאיתא פ"ק דנדרים (דף י) ולעיל בפ׳ שלישי (דף יט.) ועוד דמנזיר טמא קא יליף שגם הוא תגלחתו כתוב בתער כדמשמע בסמוך

דגמרינן טהור מטמא וטמא מטהור ואפ״ה מגלחת מצוה דידיה דחי לאו דהקפה ב' דסבירא ליה דהקפת כל הראש שמה הקפה ולעולס בי

מיחייב פי׳ מיחייב לגלח כל ראשו ולדחות לאו דהקפה מצורע דמצוה לא כל שכן: דמצוה. מצות המקרא תגלחת 16 ולא באה לו ע"י שום

איסור לכ״ש שתגלחתו דמצוה תדחה לאו דהשחתה ואי קשה מה לנזיר שכן קרבנו טעון לחם כדפ״ל וי״ל דלא דמי דודאי לעיל דבעינן להטעין תער למצורע ולא שאר משחיתים פריך שפיר ין דמ״ה־ז בנזיר דין הוא שיהא טעון תער לחגלחתו שכמו כן חומרא אחרת בו שקרבנו טעון לחם אבל

הכא דלא בעינן למילף להטעין תער במצורע מחגלחת דנזיר רק שהרשות יהיה בידו להעבירו בתער כמו בשאר משחיחין ולא¹⁸ שייכא כלל

ההיא פירכא דלא בעינן למילף חומרא מנזיר אלא מכל מקום חימה הוא והא הך סוגיא לרבנן בא [והרי] מוכח דלרבנן פשיטא להו